

Identifikační údaje:**Název vzdělávacího programu:****ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU****Motivační název:****ŠKOLA PRO KAŽDÉHO****Předkladatel:**

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Počenice – Tetětice, okres Kroměříž

Adresa školy: Počenice 34, 768 33 Morkovice – Slížany

IČO: 709 993 262

RED-IZO: 600 118 371

IZO: 102 519 145

Jméno ředitele: Mgr. Jitka Řeháková

Kontakty: tel: 573 373 024
e-mail: zs.pocenice@volny.cz

Zřizovatel školy:

Název: Obec Počenice – Tetětice

Adresa: Počenice 74, 768 33 Morkovice – Slížany

IČO: 00 287 601

Kontakty: tel: 573 370 051
e-mail: obec@pocenice.cz

Vypracovala: Š. Koplíková, vychovatelka

Platnost dokumentu od: 1.9. 2021

Podpis ředitele

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina, dále jen ŠD, je výchovně vzdělávacím zařízením, jež mají možnost navštěvovat žáci 1. – 5. ročníku bezprostředně po skončení školního vyučování.

ŠD není pokračováním školního vyučování, ani ho nikterak nenahrazuje. Hlavním posláním je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků. Vhodné střídání práce a odpočinku přispívá k odstranění únavy z předchozí školní činnosti. Žáky učí ušlechtilé zábavě, efektivnímu a aktivnímu trávení volného času, pomáhá uspokojovat a rozvíjet kulturní potřeby a rozmanité zájmy žáků. Působí preventivně v rámci výskytu sociálně patologických jevů.

Mimo činnosti výchovně vzdělávací, plní ŠD funkci dohledu nad žáky. Výchovně vzdělávací práce ŠD reflektuje činnost dalších subjektů nabízejících aktivity mimo vyučování (zájmové kroužky apod.)

Hlavním všeobecným cílem výchovně vzdělávací práce je všestranně se rozvíjející kulturně svébytný jedinec, znající svá práva, plnící své povinnosti a respektující společenské normy.

Při práci je pak kladen důraz zejména na výchovu rozumovou, mravní, tělesnou, estetickou a pracovní za pomoci vhodné vnější motivace, podpory motivace vnitřní a spontánní radosti z individuálních i kolektivních úspěchů.

ŠD dětem vytváří klidné a tvořivé prostředí, kde mohou uplatnit a rozšířit svůj potenciál.

Žáci mají v ŠD možnost:

- vyjádřit svůj názor
- tvořit, poznávat, zkoumat, experimentovat, rozvíjet představivost
- komunikovat s dětmi i dospělými, navazovat přátelství
- spolupracovat v týmu
- posilovat a podporovat zdravou sebeúctu a sebevědomí – hodnocením, sebehodnocením
- rozvíjet své schopnosti

2. CÍLE VÝCHOVY V ŠD

- získávání a posilování komunikačních dovedností, sociálních kompetencí, schopnosti týmové spolupráce a začlenění se do kolektivu vrstevníků
- výchova jedince sociálně, mravně a duchovně způsobilého pro osobní i občanský život
- formování životních postojů vedoucích k uplatňování zásad demokracie a právního státu
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti, respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě
- výchova ke zdravému životnímu stylu a ochraně životního prostředí vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje
- všestranný harmonický rozvoj osobnosti
- základy mediální gramotnosti jako zásadní dovednosti pro orientaci v současném světě

3. FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

ŠD se řídí ve své činnosti prováděcím předpisem k zákonu 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a to především vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání.

Činnost školní družiny se uskutečňuje formou:

- pravidelné řízené činnosti (denní skladba zaměstnání)
- individuální práce a skupinové práce
- otevřenou nabídku spontánních činností dle preference žáků
- besedy
- přednášky, výkladu, exkurze
- komunitní kruhu
- dramatizace, vyprávění
- dílny
- soutěže
- vycházky
- relaxace
- sportovních aktivit
- hry

4. VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Školní družina je otevřena žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří k naplnění svých výchovně vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebují poskytování podpůrných opatření. Žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními jsou v rámci školní družiny integrováni a výchovně vzdělávací práce je řízena v souladu s jejich přiznanými podpůrnými opatřeními dle vyhl. č. 27/2016 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

5. VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Školní družina při realizaci vlastního vzdělávacího programu vytváří podmínky pro maximální využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. Výchovně vzdělávací práce probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve školní družině projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Péče o nadané a mimořádně nadané žáky je koordinována výchovným poradcem v souladu s jejich přiznanými podpůrnými opatřeními dle vyhl. č. 27/2016 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

6. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Obsahem zájmového vzdělávání ve školní družině je naplnění volného času vhodnou zájmovou činností. Vychází z rámcového programu pro základní vzdělávání a vede k rozvoji klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- žák je veden k sebehodnocení
- je motivován k aktivnímu zapojení se do činnosti
- směřuje k získávání informací z různých zdrojů
- vědomě eliminuje rušivé podněty a vytváří si optimální podmínky k učení
- vytváří si plán pro dosažení cílů
- vytváří si jednoduchá kritéria pro vyhodnocení toho, co se naučil

Kompetence k řešení problémů

- žák hledá různé varianty řešení problémů a vybírá mezi nimi
- přijímá odpovědnost za výsledek řešení problému
- nenechá se odradit neúspěchem, vytrvale směřuje k řešení

Kompetence komunikativní

- žák se zapojuje do diskuse
- respektuje názory druhých
- rozpozná jednoduché případy manipulativní komunikace

Kompetence sociální, personální

- žák pracuje ve skupině, vytváří společné práce
- učí se spolupracovat, respektovat nápady druhých
- při práci ve skupině se podělí o pomůcky a materiál
- pokouší se spravedlivě hodnotit nejen svou práci, ale i práci druhých žáků

Kompetence občanské

- žák zná společenské normy chování
- dbá na osobní zdraví, bezpečí své osoby i druhých
- vnímá krásy přírody a cíleně o ně pečuje

Kompetence pracovní

- žák správně a zodpovědně zachází s pracovními pomůckami
- udržuje pořádek na svém pracovním místě
- dodržuje pravidla bezpečnosti a hygieny

Aktivity žáků ve školní družině lze rozdělit na činnosti odpočinkové, rekreační, zájmové, příprava na vyučování a jiné činnosti.

Činnosti odpočinkové

Jsou významnou součástí výchovně vzdělávací činnosti. Pomáhají odstraňovat únavu žáků z vyučování. Lze je charakterizovat jako klidné pohybové i duševní nenáročné činnosti. Do režimu se zařazují odpoledne po příchodu z oběda.

- klidné hry – tvořivé, námětové, konstruktivní, stolní
- prohlížení obrázků, četba časopisů
- poslech nahrávek, sledování filmů
- vyprávění vychovatelky, rozhovory o problémech žáků, vyprávění vlastních zážitků
- individuální rozhovory dle potřeby žáků

Činnosti rekreační

Rekreační činnosti mají charakter pohybových aktivit. Mohou mít podobu činnosti výchovného, sportovního či manuálně pracovního charakteru. Zařazení rekreačních činností do režimu školní družiny závisí na organizaci vyučování. Jsou obvykle zařazeny po činnostech odpočinkových.

- pohybové hry v místnosti, TV chvilky, chvíle s hudbou, tematické hry
- pohybové hry na hřišti, ve volné přírodě
- sezónní sporty, pouštění draků, hry s míčem, hry na sněhu
- vycházky do přírody spojené se sportovní, přírodovědnou, společenskovední činností

Činnosti zájmové

- *Literární* – čtení oblíbených knih, vyprávění o příbězích, ...
- *Výtvarná* – vede žáky k poznání, chápání, vnímání a prožívání krásy v běžném životě, tříbí vkus žáků, rozvíjí dovednosti výtvarné.
 - výtvarné osvojení skutečnosti, zobrazování zážitků ze života dětí a dospělých, náměty ze společenského života, výtvarné osvojování přírody a věcí
 - práce s výtvarnými prostředky spojené s experimentováním, práce s barvou, modelování, plastické vyjádření, techniky tisku, kombinované techniky
- *Pracovní* – rozšiřuje pracovní technické vědomosti a dovednosti přiměřené věku. Rozvíjí motoriku, představivost, tvořivost, upevňuje vztah žáků k práci, učí je vnímat význam práce.
 - práce s papírem, kartonem – skládání, vytrhávání, lepení
 - práce s přírodninami – navlékání, stříhání, lepení
 - práce s textilem
 - práce s modelovací hmotou – válení, hnětení, stlačování, vykrajování
 - ošetřování pokojových rostlin
- *Přírodovědná*
 - pozorování živé přírody – sledování péče o domácí zvířata, pozorování změn u rostlin, výstavky přírodnin
 - pozorování neživé přírody, počasí...
 - ochrana životního prostředí – zásady správného chování a pobytu v přírodě
 - poznávání měst na mapě – vyprávění zajímavosti o jednotlivých městech
 - hledání zajímavých míst světa na internetu, v encyklopedii...
- *Hudebně pohybová* – poskytuje žákům co nejvíce pohybových podnětů, podporuje a rozvíjí jejich přirozený zájem o pohyb, rozvíjí obratnost, rychlost a vytrvalost.

- koordinační cvičení
- sportovní hry
- drobné pohybové hry
- vede žáky ke kladnému vztahu k hudbě
- propojení obou složek
- osvojování hlasových dovedností

Příprava na vyučování

- upevňování vědomostí a dovedností zábavnou formou
- pěstování zájmů o sebevzdělávání

Jiné činnosti

- činnosti sebeobslužné
- aktivity konané ve prospěch jednotlivce, skupiny, práce ve prospěch větší skupiny, úprava prostředí, okolí, drobné opravy pomůcek a hraček, pomoc slabším a mladším spolužákům

7. MATERIÁLNÍ PODMÍNKY

Školní družina je umístěna v samostatné místnosti s vlastním vybavením. Děti mohou využít herního koutku, které svým vybavením odpovídá potřebám dětí mladšího školního věku. Školní družina je také vybavena televizí, DVD přehrávačem, počítačem a rádiem s CD přehrávačem.

Při pobytu venku využíváme vlastního školního dvoru vybaveného herními prvky, pískovištěm, houpačkou, stolem pro stolní tenis.

Pro sportovní aktivity dále využíváme plně vybavenou tělocvičnu ve víceúčelovém zařízení nedaleko školy, místní fotbalové hřiště a hřiště s umělým povrchem.

8. PROVOZ ŠKOLNÍ DRUŽINY

Provoz ŠD je zajištěn v dny školního vyučování od 11:35 hod do 15:30 hod

9. PŘIJÍMÁNÍ ŽÁKŮ DO ŠKOLNÍ DRUŽINY, ODHLAŠOVÁNÍ

O přijetí žáka do školní družiny rozhoduje ředitelka školy na základě řádně vyplněné přihlášky (dostupné na web. stránkách školy nebo u vychovatelky).

Pobyt žáka ve školní družině není nárokový a školní družina může být naplněna maximálně do celkové výše její kapacity, která činí 25 žáků. Žák není automaticky přijat do školní družiny po odevzdání přihlášky, ale v souladu s volnou kapacitou.

Nastane-li skutečnost, že zájem o přijetí žáka do školní družiny je vyšší, než umožňuje celková kapacita školní družiny, rozhoduje ředitelka školy o přijetí žáka do školní družiny na základě následujících kritérií:

- ročník, který dítě ve škole navštěvuje (dle posloupnosti 1. - 5. roč.)
- děti dojíždějící z přilehlých obcí
- datum podání přihlášky

Ukončit docházku může žák kdykoliv během celého školního roku na základě písemné žádosti zákonného zástupce.

10. UKONČENÍ VZDĚLÁVÁNÍ, VYLOUČENÍ ZE ŠD

- Ukončení vzdělávání ve školní družině končí uplynutím školního roku.
- V průběhu školního roku může být vzdělávání ukončeno písemným odhlášením žáka ze školní družiny, případně vyloučením.
- Žák může být vyloučen ze školní družiny, pokud opakovaně narušuje vnitřní řád školní družiny, případně za žaka není zaplacen poplatek. Ředitelka může rozhodnout o jeho vyloučení od prvního dne měsíce, který následuje po termínu, ve kterém měl být poplatek uhrazen.

11. SKLADBA ŽÁKŮ ŠD A EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Školní družinu navštěvují žáci 1. - 5. třídy
Kapacita školní družiny je 25 žáků.

Poplatek za ŠD je 50,- Kč za měsíc, platba je uskutečňována pololetně.

12. PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Výchovně vzdělávací proces v rámci školní družiny zajišťuje kvalifikovaná vychovatelka, která iniciuje vhodné volnočasové aktivity a činnostmi žáky provádí.

13. BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ

Školní družina v době pobytu dětí na sebe bere odpovědnost za jejich bezpečnost a ochranu zdraví a plní povinnosti dohledu nad nezletilými (paragraf 422 občanského zákoníku).

Vychovatelka je proškolená o předpisech PO a BOZP. Dodržuje bezpečnostní předpisy. Činí opatření vedoucí k minimalizaci úrazu na zdraví. Dojde-li k úrazu, zajistí první pomoc, informuje rodiče a vyplní patřičnou dokumentaci.

14. DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací plán je rozdělen do čtyř vzdělávacích cyklů, jež umožňují flexibilně reagovat na aktuální výchovně vzdělávací podmínky – dlouhodobější projekty, docházku žáků do ŠD, mimoškolní zájmové činnosti, faktory počasí, převažující věkovou a zájmovou skladbu žáků, aktuální docházku aj.

a) Téma: podzimní období

Tematické okruhy: začátek školního roku, škola, třída, ŠD, hygiena, stolování, pravidla slušného chování, úcta k dospělým, příroda na podzim, estetika

Podokruhy:

- Příroda: pozorování měnící se přírody, práce na poli a v zahradě
- Škola: orientace ve škole, v okolí školy, dopravní situace – bezpečná cesta do školy (správné přecházení cesty)
- Stolování: hygiena rukou, pravidla stolování, zdravá strava
- Společenské chování: sociální vztahy v družině a ve škole, zdravení, prošení, děkování, slušné chování v autobusu
- Estetika: barvy podzimu, výtvarné a pracovní techniky, práce s přírodninami

Pomůcky: knihy, časopisy, výtvarné potřeby

Cíle:

- rozšiřování slovní zásoby a vědomostních obzorů
- vyjasnění vztahu dítě – dospělý
- vytváření vztahů dětí mezi sebou
- snížení nebezpečí na silnici
- rozvoj estetického cítění
- získávání nových poznatků

Obsah: žáci se naučí orientovat se v prostředí a v mezilidských vztazích

Metody práce: vysvětlování, komunikace, názorné simulace situací, hry, soutěže, kresby, výtvarné techniky, huba, zpěv

Formy: skupinová práce (děti – vychovatelka), individuální práce (dítě – vychovatelka)

Výstup:

Dítě:

- účelně využívá volný čas
- citlivě vnímá skutečnosti
- odpovědně plní svěřené úkoly
- dává věci do souvislostí

Klíčové kompetence:

- kompetence komunikativní – dítě vyjadřuje pocity, umí komunikovat, zpracovává a reprodukuje jednoduché texty, formuluje své myšlenky srozumitelně a souvisle, účastní se diskuzí, nebojí se vyjádřit vlastní názor
- kompetence sociální a personální – využívá zkušeností jiných lidí, přijímá hodnocení svých výsledků, pečuje o své zdraví, uznává autoritu, umí pracovat v kolektivu, přijímá hodnocení svých výsledků
- kompetence pracovní – rozvíjení schopností a dovedností

b) Téma: zimní období

Tematické okruhy: zimní sporty, příroda, zdraví, tradice a zvyky, literatura, estetika – zručnost,

Podokruhy:

- Příroda: pozorování, přezimující ptactvo
- Zdraví: otužování, zdravá strava, ovoce, hygiena stolování
- Tradice a zvyky: Advent, Vánoce, Tři králové, Masopust, zpěv a poslech koled
- Literatura: četba na pokračování
- Estetika: zimní barvy, výtvarné a pracovní techniky, tematika Vánoc

Pomůcky: knihy, časopisy, encyklopedie,, výtvarné potřeby, pracovní materiál

Cíle:

- rozvoj estetického cítění
- rozšiřování znalostí a dovedností
- využití praktických zkušeností
- účelné trávení volného času
- rozvoj pohybu, uvolnění, relaxace
- rozvoj individuálních schopností

Obsah: žáci se naučí orientovat se v prostředí, chránit své zdraví

Metody práce: vysvětlování, komunikace, názorné simulace situací, hry, soutěže, kresby, výtvarné techniky, hudba, zpěv

Formy: skupinová práce (děti – vychovatelka), individuální práce (dítě – vychovatelka)

Výstup:

Dítě:

- pojmenovává dění kolem sebe
- účelně využívá volný čas
- dokáže vyhledávat informace
- odpovědně plní svěřené úkoly
- dává věci do souvislostí
- dokáže diskutovat

Klíčové kompetence:

- kompetence komunikativní – dítě vyjadřuje pocity, umí komunikovat, formuluje své myšlenky, aktivně se účastní diskuzí, dokáže pracovat ve skupině
- kompetence sociální a personální – přijímá hodnocení svých výsledků, radu i kritiku, dokáže komunikovat, uznává autoritu, vyzná se v mezilidských vztazích
- kompetence pracovní – rozvíjení zručnosti a dovednosti

c) Téma: jarní období

Tematické okruhy: sport, příroda, domov, literatura, hudba, pracovní-technické činnosti, opakování zásad stolování

Podokruhy:

- Příroda: pozorování, jarní květiny, kvetoucí stromy, mláďata, hnízdění ptáků, přírodovědné vycházky
- Komunikace: verbální, neverbální, porozumění, chápání druhých, empatie
- Literatura: četba na pokračování
- Domov: rodiče, sourozenci, prarodiče, úcta ke stáří, bydlení
- Sport: sportovní hry ve Víceúčelovém zařízení

Pomůcky: knihy, časopisy, encyklopedie, výtvarné potřeby, pracovní materiál

Cíle:

- rozvoj estetického cítění
- získávání nových poznatků
- rozšiřování znalostí a dovedností
- využití praktických zkušeností

- účelné trávení volného času
- rozvoj individuálních schopností
- rozvoj slovní zásoby

Obsah: žáci se naučí poznávat a chránit přírodu, sžívat se s ní

Metody práce: vysvětlování, komunikace, hry, soutěže, kresby, výtvarné techniky, hudba, zpěv

Formy: skupinová práce (děti – vychovatelka), individuální práce (dítě – vychovatelka)

Výstup:

Dítě:

- účelně využívá volný čas
- dokáže vyhledávat informace
- odpovědně plní svěřené úkoly
- dokáže diskutovat
- účastní se diskusí, vyjadřuje vlastní názor

Klíčové kompetence:

- kompetence komunikativní – dítě vyjadřuje pocity, umí komunikovat, formuluje své myšlenky, zpracovává jednoduché texty
- kompetence sociální a personální – dítě spolupracuje, odhaduje výsledky svého jednání, přijímá radu i kritiku, zvládá mezilidské vztahy
- kompetence pracovní – rozvíjení zručnosti a dovednosti

d) Téma: letní období

Tematické okruhy: sport, příroda, literatura, hudba, barvy, prázdniny

Podokruhy:

- Příroda: pozorování, květiny, přírodovědná vycházka, práce s encyklopedií
- Literatura: četba na pokračování
- Barvy: letní odstíny, tematické výtvarné a rukodělné práce
- Prázdniny: táborové písně, ochrana zdraví

Pomůcky: knihy, časopisy, encyklopedie, výtvarné potřeby, pracovní materiál

Cíle:

- osvojení si metod práce s informacemi
- rozvoj estetického cítění
- získávání nových poznatků
- rozšiřování znalostí a dovedností
- využití praktických zkušeností
- účelné trávení volného času
- rozvoj individuálních schopností
- rozvoj slovní zásoby

Obsah: žáci získají praktické dovednosti při pobytu venku, naučí se komunikovat a spolupracovat při aktivitách a hrách v přírodě

Metody práce: vysvětlování, komunikace, názorné simulace situací, hry, soutěže, kresby, výtvarné techniky, hudba, zpěv

Formy: skupinová práce (děti – vychovatelka), individuální práce (dítě – vychovatelka)

Výstup:

Dítě:

- pojmenovává dění kolem sebe
- účelně využívá volný čas
- dokáže vyhledávat informace
- plní svěřené úkoly
- dokáže diskutovat
- účastní se diskusí a vyjadřuje vlastní názor

Klíčové kompetence:

- kompetence komunikativní – dítě vyjadřuje pocity, zpracovává jednoduché texty, nebojí se aktivně účastnit diskuse
- kompetence sociální a personální – dítě spolupracuje, odhaduje výsledky svého jednání a chování, přijímá radu i kritiku, zvládá mezilidské vztahy
- kompetence pracovní – plní svěřené úkoly, rozvíjí pracovní schopnosti a dovednosti